

Příklady a postupy pro mzdové účetní 2024

Ing. Olga Krchovová (od roku 2018)

Ing. Růžena Klímová (do roku 2017)

Ing. Marta Ženíšková (kap. 3.1.1)

Ing. Karel Janoušek (kap. 3.4)

Jaroslava Pfeilerová (kap. 6)

Redakční uzávěrka: 17. 1. 2024

Verlag Dashöfer, nakladatelství, spol. s r. o.
Evropská 423/178
P. O. Box 124
160 41 Praha 6
tel: + 420 222 539 333
fax: + 420 222 539 400
email: info@dashofer.cz
www.dashofer.cz

www.pamprofi.cz
www.hrmprofi.cz
www.zakaznik.dashofer.cz

Slovo autora

Vážení a milí čtenáři,

současná odborná čtenářská veřejnost má dnes na trhu velký výběr publikací a časopisů zaměřených na výklady zákonů v oblasti pracovního práva, daní, pojistného na sociální zabezpečení, pojistného na zdravotní pojištění a dalších oblastí. Mnohé z publikovaných titulů jsou doplněny praktickými příklady, jinde praktické ukázky zcela chybí.

Jsme si vědomi toho, že teoretické znalosti jsou nezbytné pro řádný výkon práce mzdových účetních. Praktické zkušenosti jsou však neméně důležité a aplikace zákonných ustanovení na praktických příkladech může mnohým účetním posloužit jako vzor při řešení složitých případů, které se v praxi objeví.

S ohledem na uvedené důvody a též na základě poptávky, Vás, čtenářů, přinášíme publikaci „Příklady a postupy pro mzdové účetní“, v níž jsou zcela záměrně uvedeny pouze praktické příklady, s nimiž se mzdová účetní může setkat, a kde je teoretická část potlačena na minimum. Cílem této publikace bylo uvést nej-různější typy příkladů vztahujících se k samotnému výpočtu mzdy, daní, pojistného, srážek ze mzdy, k vyplňování evidenčních listů důchodového pojištění atd. Pro úplnost zařazujeme i přehled povinností zaměstnavatele při vzniku, trvání a ukončení pracovního poměru a při ukončení kalendářního roku. Jistě oceníte i návod na zaúčtování mzdových případů.

V publikaci najdete také ucelené přehledy procentních sazeb, závazných limitů, odvodů apod., bez kterých se při výpočtu mezd nelze obejít a které Vám mohou práci ulehčit. Také máte k dispozici Zákaznický portál 24 s právními předpisy z Vašeho oboru, aktualitami a dalšími potřebnými informacemi.

Nedílnou součástí publikace je přístup na Zákaznický portál 24, kde najdete tyto sekce:

- **Aktuality** (nejen připravované nebo schválené změny ve mzdovém účetnictví, ale také zajímavosti, co se děje na trhu práce),
- **Právní předpisy** (denně aktualizované zákony, nařízení vlády, vyhlášky a další předpisy z oblasti mzdového účetnictví a pracovního práva),
- **Tiskopisy** (zdravotních pojišťoven, OSSZ, úřadu práce, pro potřebu daně z příjmů ze závislé činnosti apod.),
- **Vzory** (základní pracovněprávní vzory a vnitřní směrnice),
- **Ke stažení,**
- **Praktické informace** (kalkulačky pro nemocenské dávky, důchodový věk, slovníky apod.).

Obsah

Slovo autora	3
Seznam zkratk	4
1 Vznik nové firmy – přijetí prvního zaměstnance	9
1.1 Přehled registračních povinností zaměstnavatele při přijetí prvního zaměstnance	9
2 Vznik pracovního poměru	11
2.1 Povinnosti při vzniku pracovního poměru	11
2.2 Osobní spis zaměstnance	13
3 Měsíční povinnosti mzdových účetních	19
3.1 Činnosti v průběhu trvání pracovněprávního vztahu a na konci měsíce	19
3.1.1 Uplatňování nároku na dávky nemocenského pojištění	21
3.2 Výpočet čisté mzdy zaměstnance	24
3.2.1 Výpočet čisté mzdy v závislosti na výši hrubého příjmu	24
3.2.2 Dosažení maximálního vyměřovacího základu pro pojištění	25
3.2.3 Jednatel s. r. o. a odměna za výkon funkce	26
3.2.4 Neplacení zdravotního pojištění a placení sociálního zabezpečení	26
3.2.5 Placení zdravotního pojištění a neplacení sociálního zabezpečení	27
3.2.6 Zaměstnání občana EU – placení povinného zahraničního pojištění	28
3.2.7 Příjem poskytovaný budoucímu zaměstnanci	30
3.2.8 Zaměstnání malého rozsahu	30
3.2.9 Dohoda o provedení práce	31
3.2.10 Poplatník v důchodovém věku	33
3.2.11 Výpočet poměrné části měsíční mzdy	34
3.3 Zaměstnanecké benefity	35
3.3.1 Poskytování motorových vozidel zaměstnanci – započtení vstupní ceny do základu daně	35
3.3.2 Příspěvek zaměstnavatele na daňově podporované produkty spoření na stáří	37
3.3.3 Peněžitý a nepeněžitý příspěvek na stravování	38
3.3.4 Poskytování zboží a služeb zaměstnancům za nižší cenu, než je cena obvyklá	40
3.3.5 Nepeněžní plnění pro zdravotnické, vzdělávací, rekreační, sportovní a kulturní účely	41
3.4 Cestovní náhrady	42
3.4.1 Pracovní cesta a nárok na cestovní náhrady	42
3.4.2 Náhrada výdajů za spotřebované pohonné hmoty	46
3.4.3 Náhrada výdajů za ubytování	48
3.4.4 Stravné, zahraniční stravné	49
3.4.5 Kapesné	52
3.4.6 Zálohy a vyúčtování cestovních náhrad	53
3.5 Výpočet hrubé mzdy a příplatkové mzdy	56
3.5.1 Svátek připadající na pracovní den	56
3.5.1.1 Příjem zaměstnance za svátek připadající na jeho pracovní den (zaměstnanec nepracuje)	56
3.5.1.2 Příjem zaměstnance za svátek připadající na jeho pracovní den (zaměstnanec pracuje)	56
3.5.2 Příjem zaměstnance za práci přesčas	58
3.5.3 Příjem zaměstnance za práci přesčas v den svátku	59
3.5.4 Smluvní mzda sjednaná s přihlédnutím k práci přesčas	60
3.5.5 Příplatky za práci v noci, v sobotu a neděli a za práci ve ztíženém pracovním prostředí	61
3.6 Průměrný výdělek	63
3.6.1 Rozhodné období pro výpočet průměrného výdělku	63
3.6.2 Výpočet průměrného výdělku	64
3.6.3 Pravděpodobný výdělek	66
3.6.4 Průměrný hrubý měsíční výdělek	66
3.6.5 Průměrný čistý měsíční výdělek	67
3.6.6 Výpočet průměrného čistého měsíčního výdělku u dohody o provedení práce	68
3.7 Náhrada mzdy	71
3.7.1 Náhrada mzdy při čerpání dovolené	71
3.7.2 Náhrada mzdy při jiných důležitých překážkách v práci	72
3.7.3 Náhrada mzdy při překážkách v práci z důvodu obecného zájmu	73
3.8 Náhrada mzdy při dočasné pracovní neschopnosti	75
3.8.1 Podmínky pro poskytování náhrady mzdy	75
3.8.2 Redukce průměrného hodinového výdělku	76

3.8.3	Určení počátku dočasné pracovní neschopnosti	77
3.8.4	Začátek a konec dočasné pracovní neschopnosti	77
3.8.5	Dočasná pracovní neschopnost ve vztahu k svátku	78
3.8.6	Výše náhrady mzdy při dočasné pracovní neschopnosti a její stanovení	79
3.8.7	Výše náhrady odměny při DPN u dohod o provedení práce	80
3.8.8	Náhrada mzdy, platu, odměny u práce na dálku a pružné pracovní doby	80
3.8.9	Poskytování nadstandardní výše náhrady mzdy při dočasné pracovní neschopnosti	80
3.8.10	Poměrný díl náhrady mzdy	81
3.8.11	Povinné snížení náhrady mzdy	81
3.8.12	Kontrola režimu dočasné práce neschopného	82
3.8.13	Splatnost náhrady mzdy při DPN	82
3.8.14	Evidence vyplacené náhrady mzdy při DPN a její úhrady	83
3.9	Dávky nemocenského pojištění	84
3.9.1	Obecné podmínky nároku na dávky a jejich výplatu	84
3.9.2	Nárok na dávky při zaměstnání malého rozsahu	85
3.9.3	Nárok na dávky u dohody o provedení práce	86
3.9.4	Nárok na dávky – souběh funkcí jednatelů a společníků	87
3.9.5	Nárok na dávky členů kolektivních orgánů právnických osob	87
3.9.6	Dávky nemocenského pojištění v ochranné lhůtě	88
3.9.7	Kdy nevzniká nárok na dávky nemocenského pojištění	89
3.9.8	Denní dávka a poměrná část denní dávky	90
3.9.9	Rozhodné období	91
3.9.10	Denní vyměřovací základ	94
3.9.11	Vyloučené dny	94
3.9.12	Redukční hranice a redukce denního vyměřovacího základu	96
3.9.13	Podpůrčí doba u nemocenského	96
3.9.14	Výše nemocenského a jeho krácení	98
3.9.15	Peněžitá pomoc v mateřství	99
3.9.16	Otcovská	101
3.9.17	Ošetřovné	102
3.9.18	Dlouhodobé ošetřovné	103
3.10	Srážky ze mzdy	106
3.10.1	Paušální náhrada nákladů zaměstnavateli	106
3.10.2	Srážky ze mzdy bez souhlasu zaměstnance ve prospěch zaměstnavatele	107
3.10.3	Srážky ze mzdy bez souhlasu zaměstnance – výkon soudních a úředních rozhodnutí, exekuce soudních exekutorů	108
3.10.4	Srážky ze mzdy se souhlasem zaměstnance	111
3.10.5	Srážky z příjmů z dohody o provedení práce	113
3.10.6	Změna plátce v průběhu trvání zaměstnání – zaměstnavatel versus OSSZ a opačně	116
3.10.7	Srážky k oddlužení při tzv. osobním bankrotu	117
3.11	Daň z příjmů ze závislé činnosti	119
3.11.1	Poplatník bez učiněného Prohlášení k dani z příjmů	119
3.11.2	Poplatník s učiněným Prohlášením k dani z příjmů	122
3.11.3	Daňové zvýhodnění na vyživované děti	124
3.11.4	Zdanění mzdy a odměny člena orgánu právnické osoby	127
3.11.5	Dvojitý základ daně u nerezidenta	128
3.11.6	Progresivní sazba daně ve výši 23 % u zálohy přesahující 4násobek průměrné mzdy	129
3.12	Zdravotní pojištění	131
3.12.1	Výpočet zdravotního pojištění a odvod pojistného	131
3.12.2	Minimální vyměřovací základ	131
3.12.3	Odpočet od dosaženého příjmu	135
3.12.4	Příjmy zúčtované po skončení pracovního poměru	136
3.12.5	Neplacení zdravotního pojištění u členů okrskových volebních komisí při volbách	136
3.12.6	Posuzování členů orgánů právnické osoby ve vztahu ke zdravotnímu pojištění	137
3.13	Pojistné na sociální zabezpečení	138
3.13.1	Pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance	138
3.13.2	Sleva na pojistném	139
3.13.3	Zaměstnání malého rozsahu	141
3.13.4	Nemocenské pojištění jednatelů s. r. o. a členů kolektivních orgánů právnické osoby	141
3.13.5	Vyměřovací základ zaměstnavatele (záchranaři a podnikoví hasiči)	143
3.13.6	Maximální vyměřovací základ	144
3.14	Stanovení a čerpání dovolené	145
3.14.1	Zaokrouhlování dovolené	145
3.14.2	Dovolená za kalendářní rok a její poměrná část	145
3.14.3	Dodatková dovolená	146
3.14.4	Výměra dovolené	146

Obsah

3.14.5	Dovolená zaměstnanců s pracovní dobou nerovnoměrně rozvrženou	147
3.14.6	Odpracovaná doba pro účely dovolené	147
3.14.7	Nepřetržitě trvání pracovního poměru	148
3.14.8	Dovolená zaměstnance v případě dlouhodobé nepřítomnosti	149
3.14.9	Krácení dovolené z důvodu neomluvené absence	150
3.14.10	Čerpání dovolené po mateřské dovolené	150
3.14.11	Čerpání dovolené	151
3.14.12	Nevyčerpaná dovolená	152
3.14.13	Dovolená a svátek	153
3.14.14	Náhrada mzdy za nevyčerpanou dovolenou	154
3.14.15	Přečerpaná dovolená	154
3.14.16	Čerpání dovolené po celý kalendářní měsíc a svátek	156
3.14.17	Dovolená při zkráceném pracovním úvazku a při změně úvazku	156
3.14.18	Dovolená u dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (DPP, DPČ)	157
3.15	Zákonné pojištění odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání	159
3.16	Chyby ve mzdové účtárně	161
4	Konec kalendářního roku	165
4.1	Povinnosti mzdové účetní po ukončení kalendářního roku	165
4.2	Výpočet mzdy v celém roce a mzdový list	166
4.2.1	Zaměstnankyně s nezaopatřenými dětmi, provedení ročního zúčtování	166
4.2.2	Zaměstnanec, který je poživitelem invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně	167
4.2.3	Zaměstnankyně, která odejde v průběhu roku na mateřskou dovolenou	168
4.2.4	Daňový rezident	168
4.3	Roční zúčtování za rok 2023	170
4.3.1	Sleva za umístění dítěte, tzv. školkovné	174
4.4	Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	176
4.5	Evidenční listy důchodového pojištění	178
4.5.1	Předkládání evidenčních listů důchodového pojištění	178
4.5.2	Maximální vyměřovací základ ve vztahu k ELDP	178
4.5.3	Způsob vyplňování ELDP za rok 2014 až 2024	179
4.6	Údaje pro statistické účely a výkaznictví	195
5	Skončení pracovního poměru	197
5.1	Povinnosti zaměstnavatele při skončení pracovního poměru	197
5.2	Povinnosti zaměstnavatele při neplatném rozvázání pracovního poměru	198
5.3	Odstupné poskytované zaměstnavatelem v případě skončení pracovního poměru	202
5.4	Konkurenční doložka	203
6	Účtování mzdových případů	205
7	Přehledy	209
7.1	Přehled právních předpisů	209
7.2	Daně z příjmů	211
7.3	Pojistné na zdravotní pojištění	217
7.4	Pojistné na sociální zabezpečení	219
7.5	Nemocenské pojištění	222
7.6	Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	227
7.7	Cestovní náhrady	230
7.8	Mzdy a platy	233
7.9	Státní sociální podpora	239
7.10	Důchody	242
7.11	Zaokrouhlování	244